

Facultade de CC. Económicas e Empresariais

Presentación

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales tiene una amplia trayectoria dentro de nuestra Universidad. A principios de los 70 ya se impartían enseñanzas de Ciencias Económicas en el antiguo Colegio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse en la Universidad de Santiago de Compostela. En 1990 se segrega el Campus de Vigo, lo que supondrá el nacimiento de la Universidad de Vigo.

En el curso 1991/92 se inicia la docencia de las licenciaturas de Ciencias Económicas y de Ciencias Empresariales en el edificio actual, registrándose dos procesos de reforma de sus planes de estudios en los años 1995 y 2002. A raíz de la promulgación del RD 1393/2007 sobre ordenación de las enseñanzas universitarias se pone en marcha el proceso de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior, de tal forma que, para el curso académico 2009/2010, comenzarán a impartirse las titulaciones de Grado en Administración de Empresas y en Economía a las que se refieren estas guías.

Se persigue con ello ofertar unas titulaciones más adaptadas al contexto actual, con una adaptación de las metodologías docentes orientadas hacia el aprendizaje del alumno y el desarrollo de sus capacidades.

Localización

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales de Vigo está en el Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad. Clikcando en el siguiente icono puedes acceder a un plano del Campus con su ubicación precisa

En caso de precisar información es posible contactar a través de las siguientes vías:

Correo - Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserjería)

986 812403 (Secretaría de Alumnos)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfce@uvigo.es (Secretaría de Alumnos)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Infraestructuras y Servicios

La Facultad cuenta con una importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte a las actividades de investigación, docencia y extensión universitaria. Resumidamente, hay 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática y un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispone de un salón de actos con un aforo aproximado de unas 550 personas, un salón de grados para 60-80 personas, biblioteca con 400 puestos de lectura y cafetería-comedor.

A continuación se desglosa la información sobre servicios importantes para el alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTES

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corriente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decano	José Santiago Gómez Fraiz
Secretaria	Gonzalo Caballero Míguez
Vicedecano de Organización Académica	Fernando Comesaña Benavides
Vicedecana de Calidade	Raquel Arévalo Tomé
Vicedecano de Relacións Internacionais	Jorge Vila Biglieri
Vicedecana de Adaptación ao EEES	Carlos M ^a Fernández-Jardón Fernández

(*)

(*)

Grao en Administración e Dirección de Empresas

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G020V01501	Decisións de financiamento	1c	6
V03G020V01502	Dirección comercial II	1c	6
V03G020V01503	Dirección estratéxica	1c	6
V03G020V01504	Réxime fiscal da empresa I	1c	6
V03G020V01505	Teoría da organización	1c	6
V03G020V01601	Análise contable	2c	9
V03G020V01602	Contabilidade de custos	2c	9
V03G020V01603	Dirección estratéxica internacional	2c	6
V03G020V01604	Valoración de activos	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Decisións de financiamento**

Materia	Decisións de financiamento			
Código	V03G020V01501			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Huarte Galban, Cecilio			
Profesorado	Beltran Varandela, Jose Luis Huarte Galban, Cecilio Sobrino Rodriguez, Jose Luis			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Interpretación e toma de decisións de financiamento en todas as posibles modalidades: autofinanciación e financiamento externo. Análise do sistema financeiro.. Estimación do custo das diferentes alternativas financeiras			

Competencias de titulación

Código	
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
(*)Adquirir coñecementos achega do financiamento interno da empresa, a través de *los métodos de *autofinanciación.	A2 A3 A6 A12	B1 B3
(*)Adquirir coñecementos achega do financiamento externo a través da renda *variable.	A2 A3 A6 A8 A12	B1 B3
(*)Adquirir coñecementos achega do financiamento externo a través da renda fixa.	A2 A3 A6 A8 A12	B1 B3

(*)Coñecer as distintas formas de financiamento externo bancaria así como capacidade *deelección entre as mesmas.	A2 A6 A8 A12 A16	B1 B3 B4 B8 B10
(*)Coñecer o funcionamento e composición do sistema financeiro español: *institucionesy mercados.	A4 A9 A16	B1 B10 B13 B18

Contidos

Tema	
Tema 1. A FINANCIACIÓN INTERNA DA EMPRESA	1.1. A autofinanciación. 1.2. A autofinanciación e o seu efecto multiplicador. 1.3. A amortización e o seu efecto expansivo. 1.4. Amortización técnica e financeira. 1.5. Métodos de amortización técnica e financeira.
Tema 2. A FINANCIACIÓN EXTERNA: Renda *variable	2.1. Introducción. 2.2. Financiamento externo da empresa: renda variable. 2.3. Ampliación de capital 2.4. Tipos de emisións.
Tema 3. A *FINANCIACION EXTERNA DE *LAEMPRESA: Renda fixa.	3.1. As obrigacións e bonos.3.2. A *rentabilidade, duración e *convexidad dun título de renda fixa.3.3. Os *pagarés de empresa.
Tema 4. FINANCIAMENTO EXTERNO: PRÉSTAMOS, CRÉDITOS	4.1. Préstamos. 4.2. Créditos. 4.3. Desconto de efectos comerciais. 4.4. Leasing. 4.5. Factoring. 4.6. Confirming. 4.7. Custo dos recursos utilizados.
Tema 5. SISTEMA FINANCEIRO ESPAÑOL: INSTITUCIÓN FINANCEIRAS	5.1. Introducción ao Sistema Financeiro.5.2. Institucións financeiras bancarias.5.3. Institucións financeiras non bancarias.
Tema 6. SISTEMA FINANCEIRO ESPAÑOL: MERCADOS FINANCEIROS.	6.1. Clasificación 6.2. O mercado de valores. 6.3. O mercado de Débeda Pública. 6.4. O mercado de Débeda Corporativa 6.5. Mercado de produtos Financeiros Derivados (MEFF).

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	5	10	15
Titoría en grupo	5	10	15
Prácticas en aulas de informática	10	16	26
Sesión maxistral	30	60	90
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa *asignatura. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a *ejercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou *algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como *complemento da lección *magistral
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co *profesorado da *asignatura para *asesoramiento/desenvolvemento de actividades da *asignatura e do proceso de aprendizaxe. Ensino baseado en proxectos de aprendizaxe: Método no que os estudantes levan a cabo a realización dun proxecto nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a *planificación, deseño e realización dunha serie de actividades.
Prácticas en aulas de informática	Actividades de aplicación de coñecementos a situacións concretas, e de *adquisición de habilidades básicas e *procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo, que se realizan en aulas de informática.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Titoría en grupo	Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Prácticas en aulas de informática	Aprendizaxe colaborativo entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Resolución dunha proba escrita *presencial, ao final do *cuatrimestre, sobre a parte teórica (40%) e práctica (60%) da materia.	80
Resolución de problemas e/ou exercicios	*Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados con *la asignatura. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/*oejercicios de forma autónoma, tanto a nivel teórico como práctico.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para a segunda convocatoria, manterase a nota obtida no apartado "Resolución de problemas e exercicios"

Bibliografía. Fontes de información

López Lubián, F.; García Estevez, P., **Finanzas en el mundo corporativo. Un enfoque práctico**, Madrid 2005,
 Suarez Suarez, A.S., **Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa**, Madrid, 2006,
 Pison Fernández, I., **Dirección y gestión financiera de la empresa**, Madrid 2001,

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Valoración de activos/V03G020V01604

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Decisións de investimento/V03G020V01402

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección comercial II				
Materia	Dirección comercial II			
Código	V03G020V01502			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Gonzalez Vazquez, Encarnacion			
Profesorado	Gonzalez Vazquez, Encarnacion López Miguens, María Jesús Otero Neira, María del Carmen			
Correo-e	egzlez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	La materia pretende proporcionar al alumno los conocimientos necesarios para diseñar y desarrollar un programa de marketing y capacitarle para la toma de decisiones comerciales. En concreto, la asignatura de dirección comercial 2 pretende profundizar en el conocimiento y puesta en práctica de las estrategias operativas de marketing: producto, precio, comunicación y distribución.			

Competencias de titulación	
Código	
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	A5
Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	A6
Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial	A7
Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	A9

Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa	A10
Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes	A13
Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións	A14
Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	A16
Capacidade de análise e síntese	B1
Pensamento crítico e autocrítico	B2
Habilidades de comunicación oral e escrita	B5
Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación	B8
Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo	B9
Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	B10
Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa	B11
Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	B13
Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	B14
Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	B15
Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	B17
Compromiso ético no traballo	B18
Motivación pola calidade e mellora continua	B19

Contidos

Tema	
TEMA 1. EL PRODUCTO	1.1 concepto, 1.2 clasificación, 1.3 decisiones sobre productos, 1.4 estrategias de marca, 1.5 servicios
TEMA 2. DESARROLLO DE NUEVOS PRODUCTOS Y CICLO DE VIDA DEL PRODUCTO	2.2 desarrollo de nuevos productos, 2.2 estrategias del ciclo de vida del producto
TEMA 3. EL PRECIO	3.1 concepto, 3.2 fijación de precios, 3.3 estrategias de precios
TEMA 4. LA DISTRIBUCIÓN	4.1 concepto e importancia, 4.2 niveles del canal, 4.3 comportamiento y organización del canal, 4.4 minoristas y mayoristas
TEMA 5. LA COMUNICACIÓN	5.1. concepto, 5.2 proceso de comunicación, 5.3 mix de comunicación de marketing
TEMA 6. HERRAMIENTAS DE COMUNICACIÓN	6.1. publicidad, 6.2 relaciones publicas, 6.3 promoción de ventas, 6.4 venta personal, 6.5 marketing directo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	10	25
Titoría en grupo	5	15	20
Sesión maxistral	30	30	60
Probas de tipo test	6	39	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	RESOLUCION DE PROBLEMAS, EJERCICIOS O SIMILAR: Actividad en la que se formulan problema y/o ejercicios relacionados con la asignatura. El alumno debe desarrollar las soluciones adecuadas o correctas mediante la ejercitación de rutinas, la aplicación de fórmulas o algoritmos, la aplicación de procedimientos de transformación de la información disponible y la interpretación de los resultados. Se suele utilizar como complemento de la lección magistral
Titoría en grupo	TRABAJO TUTELADO Y PRESENTACIONES. El estudiante, de manera individual o en grupo, elabora un documento sobre la temática de la materia o prepara seminarios, investigaciones, memorias, ensayos, resúmenes de lecturas, conferencias, etc. Generalmente se trata de una actividad autónoma de/de los estudiante/s que incluye la búsqueda y recogida de información, lectura y manejo de bibliografía, redacción... Además se realizará la exposición por parte del alumnado ante el docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre contenidos de la materia o de los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto, trabajo tutelado... Se puede llevar a cabo de manera individual o en grupo.

Sesión maxistral	<p>SESIÓN MAGISTRAL PARTICIPATIVA: Exposición por parte del profesor de los contenidos de la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante. Se requiere la participación activa del alumnado en el aula a través de exposiciones y debates.</p> <p>Se recomienda al estudiante que trabaje previamente el material entregado por el profesor y que se consulte la bibliografía recomendada para completar la información con el fin de seguir las explicaciones y participar activamente en las cuestiones y preguntas planteadas a lo largo de la clase</p> <p>En ningún caso las transparencias entregadas por el profesor constituyen material suficiente sobre el contenido de la asignatura.</p>
------------------	---

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
Tutoría en grupo	

Avaliación

	Descripción	Cualificación
Resolución de problemas e/ou ejercicios	RESOLUCION DE PROBLEMAS, EJERCICIOS Ou SIMILAR: Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa asignatura. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección magistral	30
Sesión maxistral(*)	SESIÓN MAGISTRAL: Puede ser objeto de evaluación cualquier lectura, actividad, caso, material audiovisual, página web, trabajo o comentario realizado en el aula. Asimismo, se valorarán aquéllos alumnos con una mayor implicación en la materia.	10
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparejamiento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha/s resposta/s entre un número limitado de posibilidades. As respostas erróneas penalizan.	60

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar la asignatura se requiere satisfacer dos condiciones: (1) obtener una puntuación mínima de 5 puntos en el conjunto de las pruebas a evaluar y (2) obtener como mínimo 4,5 puntos en el examen final (puntuado sobre 10).

La puntuación obtenida por la participación así como la realización y entrega de todas aquellas tareas establecidas por el profesor (casos, ejercicios, supuestos, exposiciones, memorias, []), se mantiene en la convocatorias de Junio y Julio del curso académico en vigor pero NO se guardará para cursos sucesivos.

Los alumnos que no puedan seguir la evaluación continua serán examinados mediante una prueba escrita valorada sobre 10 puntos, que no necesariamente coincidirá con la del resto de los alumnos. En este caso, los alumnos deben indicar expresamente su imposibilidad para seguir la evaluación continua a principio de curso (durante el mes de septiembre de 2011).

Bibliografía. Fontes de información

Gonzalez E. y Alen, E. (coord.), **Casos de dirección de marketing**, 2005,
Philip Kotler y Gary Armstrong, **Principios de Marketing**, 2008,
Kotler, y otros, **Dirección de Marketing, 12ª Edición**, 2006,
Kotler, P.; Armstrong, G., **Fundamentos de marketing**, 2008,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Investigación comercial/V03G020V01701
Mercadotecnia responsable/V03G020V01930
Mercadotecnia sectorial/V03G020V01910

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dirección comercial I/V03G020V01403

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma

flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección estratéxica**

Materia	Dirección estratéxica			
Código	V03G020V01503			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Vila Alonso, Maria Mercedes			
Profesorado	Ferro Soto, Carlos Antonio Vila Alonso, Maria Mercedes			
Correo-e	mvila@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Se estudiarán los conceptos y herramientas necesarias para realizar una dirección empresarial bajo una perspectiva integradora y de reflexión estratégica. Se abordarán los aspectos relacionados con el proceso estratégico en las empresas, tanto de análisis, diseño e implantación estratégicas.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Conocer los aspectos internos, funciones y procesos de las organizaciones, incluyendo su naturaleza, estructura, gobierno, operativa y dirección	A1
Conocer las interrelaciones existentes entre los distintos subsistemas que conforman el sistema empresarial	A2
Poseer conocimientos y comprender la relación entre la empresa y su entorno evaluando su repercusión en la estrategia, comportamiento, gestión y sostenibilidad empresarial	A5
Tomar decisiones estratégicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariales	A11

Solucionar de manera efectiva problemas y tomar decisiones utilizando métodos cuantitativos y cualitativos apropiados, incluyendo entre ellos la identificación, formulación y solución de los problemas empresariales	A12
Movilidad y adaptabilidad a entornos y situaciones diferentes	A13
Capacidad de análisis y síntesis	B1
Pensamiento crítico y autocrítico	B2
Habilidades de comunicación oral y escrita	B5
Comunicarse con fluidez en su entorno incluyendo competencias interpersonales de escucha activa, negociación, persuasión y presentación	B8
Capacidad de desempeño efectivo dentro de un equipo de trabajo	B9
Emitir informes de asesoramiento sobre situaciones concretas de empresas y mercados	B10
Redactar proyectos de gestión global o de áreas funcionales de la empresa	B11
Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo	B13
Capacidad de aplicar los conocimientos teóricos y prácticos adquiridos en un contexto académico especializado	B14
Gestión personal efectiva en términos de tiempo, planificación y comportamiento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	B15
Capacidad de liderazgo, incluyendo empatía con el resto de personas	B16
Responsabilidad y capacidad para asumir compromisos	B17
Compromiso ético en el trabajo	B18
Motivación por la calidad y la mejora continua	B19

Contidos

Tema	
(*)Conceptos básicos da Dirección Estratéxica	(*)
(*)Misión e Obxectivos empresariais	(*)*Enfoques na *determinación de *objetivosResponsabilidad Social *EmpresarialMisión e *VisiónObjetivos Estratéxicos
(*)Análise da contorna *genérico	(*)Concepto e tipos de *entornoEntorno *genérico. Técnicas de *análisisEl contorna futura
(*)Análise da contorna específica	(*)Concepto e *delimitación da contorna *específicoAnálisis da estrutura do sector *industrialSegmentación do sector *industrialDiamante de *PorterDistritos industriais ou *Clusters
(*)Análise interna da empresa	(*)Conceptos *básicosTeoría de Recursos e *CapacidadesEvaluación de Recursos e *CapacidadesCapacidades *dinámicasCadena de Valor
(*)Vantaxe *Competitiva	(*)
(*)Estratexia *Competitiva	(*)Liderado en *CostesDiferenciaciónCombinación de estratexias *competitivasReloj Estratéxico
(*)	(*)
(*)O reloxo estratéxico	(*)O reloxo *estratéxicoEstrategias orientadas a baixos *preciosEstrategias orientadas á *diferenciaciónEstrategias *híbridasEstrategias *abocadas ao fracaso
(*)Estratexias *Corporativas	(*)*Vector de *AnsoffEstrategia de *DiversificaciónEstrategia de Integración *VerticalEstrategia de Cooperación
(*)Estratexias de expansión	(*)Estratexias de expansión *TipologíaEstrategia de *penetración de *mercadosEstrategia de desenvolvemento de *productosEstrategia de desenvolvemento de mercados
(*)Estratexias de *diversificación	(*)Estratexias de *diversificaciónTipologíaEstrategia de *diversificación *relacionadaEstrategia de *diversificación non *relacionadaEstrategia de integración vertical
(*)*Reestructuración da carteira de negocios	(*)*Reestructuración da carteira de *negociosAntecedentesDelimitación conceptual
(*)*Implantación e Control	(*)

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	36	58.5
Estudo de casos/análises de situacións	27.5	41	68.5
Outras	3	20	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión maxistral (*) Exposición por parte del profesor de los contenidos de la materia considerando la participación activo de los estudiantes

Estudo de casos/análises(*) Se analizaran lecturas con casos, reales o ficticios, con la finalidad de conocerlo, interpretarlo, de situaciones resolverlo, generar hipótesis, reflexionar, debatir

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
Sesión maxistral	
Estudo de casos/análises de situaciones	
Probas	Descripción
Outras	

Avaliación

	Descripción	Cualificación
Estudo de casos/análises de situaciones	(*) Evaluación de las clases prácticas	30
Outras	(*)Evaluación sobre los contenidos teóricos y prácticos de la asignatura	70

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Fernández Sánchez, Esteban, **Dirección Estratégica de la Empresa**, 2004,
Navas López y Gerras Martín, **La Dirección Estratégica de la Empresa**, 2007,
Johnson, G; Scholes, K.; Whittington,R., **Fundamentos de Estrategia**, 2010,
Ventura Vitoria, Juan, **Análisis estratégico de la empresa**, 2008,
Thompson, Strickland, Gamble, **Administración Estratégica**, 2008,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección estratéxica internacional/V03G020V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operacións/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Réxime fiscal da empresa I				
Materia	Réxime fiscal da empresa I			
Código	V03G020V01504			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Gago Rodriguez, Alberto Alvarez Villamarin, Jose Carlos			
Profesorado	Alvarez Villamarin, Jose Carlos Gago Rodriguez, Alberto Gonzalez Martinez, Jose Manuel			
Correo-e	agago@uvigo.es xalvarez@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	RFE é unha materia que ten como obxectivo introducir ós alumnos no campo da fiscalidade aplicada. En particular, desenvólvense dous dos impostos máis importantes: o IRPF e o Imposto de Sociedades.			

Competencias de titulación	
Código	
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
B1	Capacidade de análise e síntese
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
(*)(*)	A4	B1
	A6	B4
	A8	B10
	A11	B12
		B13

Contidos	
Tema	
Parte I: Introducción ó Sistema Fiscal	Obxectivos básicos. A organización da materia. O método de traballo e a súa avaliación.
Tema 1: Obxectivos e metodoloxía da materia	
Tema 2: Caracterización do Sistema Fiscal Español e bases para a fiscalidade persoal e empresarial	O papel dos Impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. Características básicas das principais figuras tributarias.
Parte II: O Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas.	Elementos básicos do Imposto: contribuínte e unidade familiar, rendas suxeitas e exentas, período impositivo.
Tema 3: Introducción ó IRPF	
Tema 4: Rendidas das Persoas Físicas	Rendementos do Traballo, Rendementos do Capital, Ganancias e Perdas Patrimoniais
Tema 5: Rendidas de Empresarios e Profesionais individuais	Elección do réxime de estimación da renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva.
Tema 6: Liquidación do IRPF	Integración e compensación das rendas. Mínimo Persoal e Familiar. Cuota Integra e Deducións.

Parte III: O Imposto sobre Sociedades. Tema 7: Introducción ó IS.	Elementos básicos do Imposto: contribuinte, resultado contable e base imponible. Periodo impositivo. Imputación temporal de ingresos e gastos.
Tema 8: Operacións determinantes da Base Imponible	Gastos non deducibles. Amortizacións. Arrendamento Financeiro. Deterioro de Valor e Transmisións Patrimoniais.
Tema 9: Liquidación do IS	Proceso Liquidatorio. Cuota Integra. Deducións.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	0.5	0	0.5
Sesión maxistral	22	22	44
Prácticas de laboratorio	17.5	17.5	35
Prácticas en aulas de informática	5	5	10
Prácticas autónomas a través de TIC	0	25	25
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	16	21
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2.5	12	14.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Sesión maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións mais relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de xeito autónomo os contidos expostos.
Prácticas de laboratorio	As sesións prácticas terán lugar en aulas-seminario. En cada sesión proporánse casos a estudar en grupos reducidos (de 3 ou 4 alumnos) conformados ó inicio do curso. Cada grupo deberá comentar, resolver e defender os casos plantexados. Os alumnos disporán previamente dos enunciados dos casos a través da Plataforma Tema e deberán elaborar no seu grupo reducido unha primeira proposta de solución xustificada que deberá ser entregada a través da Plataforma Tema antes do desenvolvemento da sesión presencial.
Prácticas en aulas de informática	As sesións prácticas en aula informática faránse de xeito individualizado e consistirán na resolución dun caso práctico empregando as aplicacións informáticas da Axencia Tributaria. Para o seu desenvolvemento os alumnos disporán previamente do enunciado do caso na Plataforma Tema.
Prácticas autónomas a través de TIC	Cada semana, despois da sesión maxistral, abrirase un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na Plataforma Tema, relativo ós contidos desenvolto na sesión maxistral. Trátase de actividades non presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do alumno, que deberá responder nos prazos sinalados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Durante as prácticas de laboratorio e informáticas, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren calquera tipo de dúbida referente á materia.
Prácticas en aulas de informática	Durante as prácticas de laboratorio e informáticas, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	A entrega previa das propostas de solución das prácticas de laboratorio non terá puntuación propia pero será necesario ter entregado alomenos 6 para obter puntuación nas probas test.	0

Prácticas autónomas a través de TIC	Avaliaráse e puntuarase a resolución dos test propostos despois de cada sesión maxistral. Este apartado de traballo persoal puntuarase sobre un máximo global de 3 puntos. Será requisito necesario para obter puntuación neste apartado que o grupo ó que pertence cada alumno teña entregado alomenos 6 propostas de solución das Prácticas de Laboratorio.	30
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	O remate das partes II e III do programa da materia, en dúas sesións presenciais, proporase un caso que o alumno deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos ata ese momento A proba relativa ó IRPF puntuarase cun máximo de 4 puntos e a relativa ó IS cun máximo de 3 puntos	70
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Rematada a docencia presencial, aqueles alumnos que non teñan superada a materia por avaliación continua deberán realizar unha proba escrita que consistirá na resolución de casos prácticos de liquidación do IRPF e do Imposto de Sociedades. O alumno deberá resolver de xeito individualizado os casos propostos xustificando as decisións adoptadas. Esta proba escrita final avaliarase cunha puntuación máxima de 10 puntos.	0

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para supera-la asignatura por avaliación continua será necesario obter alomenos 5 puntos na suma das dúas metodoloxías de avaliación propostas (probas test e probas prácticas presenciais escritas).

A non presentación a calquera das dúas probas presenciais escritas suporá que o alumno deixa de ser avaliado en avaliación continua. Tamén deixará de ser avaliado se non acadada alomenos un 25% da nota en xogo en cada un dos apartados puntuables.

A nota final por avaliación continua será a suma das notas parciais obtidas ata ese momento.

Aqueles alumnos que non teñan superado a materia por avaliación continua terán a opción de presentarse a un examen final. Este examen valerá o 100% da nota, e a calificación obtida substituirá á obtida en avaliación continua. En caso de non presentarse, a nota será a obtida en avaliación continua.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

- Selección de lexislación relativa ó IRPF e ó Imposto de Sociedades.
- Esquemas básicos e supostos prácticos. Plataforma Tema.
- *Manuel Practico Renta*. Axencia Tributaria. Edición actualizada.
- *Manual Práctico Sociedades*. Axencia Tributaria. Edición actualizada.
- Gabinete xurídico do Centro de Estudos Financeiros: "*Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas. Casos Prácticos*". Madrid: editorial CEF (edición actualizada).
- Gabinete xurídico do Centro de Estudos Financeiros: "*Impuesto sobre Sociedades. Casos Prácticos*". Madrid: editorial CEF (edición actualizada).
- Moreno Moreno, Mª Carmen e Paredes Gómez, Raquel: "*Fiscalidad Individual y Empresarial. Ejercicios resueltos*". Madrid: editorial Cívitas (edición actualizada).
- Albi Ibáñez, Emilio: "*Sistema Fiscal Español. Volumen 1*". Barcelona: editorial Ariel (edición actualizada).

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

- Díaz Arias, José Manuel: "*Ley comentada del Impuesto sobre Sociedades. Concordada, jurisprudencia, consultas tributarias y doctrina*". Barcelona: editorial Deusto (edición actualizada).
- Pla Vall, Ángeles e Salvador Cifre, Concha: "*Impuesto sobre Sociedades. Régimen General y empresas de reducida dimensión*". Valencia: editorial Tirant lo Blanch (edición actualizada).
- "*Memento Práctico Fiscal*". Madrid: ediciones Francis Lefebvre (edición actualizada).

ENLACES DE INTERNET DE INTERESE

- Agencia Tributaria: www.aeat.es
- Instituto de Estudios Fiscales: www.ief.es
- Instituto Nacional de Estadística: www.ine.es

Recomendación

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Teoría da organización				
Materia	Teoría da organización			
Código	V03G020V01505			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Cabanelas Omil, José			
Profesorado	Cabanelas Omil, José Gómez Fraiz, José Santiago			
Correo-e	cabanela@uvigo.es			
Web	http://193.146.32.240/tema1112/claroline/course/index.php			
Descrición xeral	(*)Se aborda la organización bajo un enfoque de transformación integrando diversas perspectivas del pensamiento, teorías más relevantes y nuevas realidades. Especialmente considera el rol de las redes, el conocimiento, los nuevos valores y el papel del talento colectivo. En definitiva, presenta la organización desde dos planos, considerando la evolución del pensamiento (modernista, postmodernista, simbólico-interpretativo y constructivista) y las teorías principales de la organización durante dichas etapas.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Abordar a teoría da organización desde un plano crítico e unha perspectiva de deconstrucción-construcción social e colectiva.	A1 A2 A3 A4 A5 A9	B1 B2
Analizar e valorizar a relevancia das organizacións na sociedade actual como instrumento de creación de riqueza e benestar.	A1 A2 A3 A4 A5 A12 A13 A15	B1 B2
Estudar as teorías máis relevantes sobre a organización e saber interpretalas en situacións reais.	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A15	B1 B2
Estimular a capacidade de análise e reflexión sobre as organizacións e o seu papel no desenvolvemento da sociedade humana.	A8 A9 A10 A12 A13 A14 A15 A16	B1 B2 B9 B10 B11
Absorber conocimientos que posibiliten analizar, deseñar e implantar solucións para as organizacións capaces de responder aos requerimentos da nosa sociedade.	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A15	B1 B2
Activar a capacidade de aprendizaxe para conseguir coñecementos, habilidades e actitudes e á vez impulsar a capacidade de renovar o pensamento a partir dun enfoque constructivista que posibilite a súa xestión nun contexto de complexidade.		B1 B2
Desenvolver instrumentos conceptuais, técnicas e ferramentas que faciliten entender o funcionamento das organizacións.	A7 A8 A9 A11 A12 A13 A15	B1 B2 B9 B13

Contidos

Tema

1. FUNDAMENTOS DA TEORÍA DA ORGANIZACIÓN	1.1.1 Relevancia das organizacións. 1.1.2 Do significado de organización. 1.1.3 Da ciencia da organización. 1.1.4 A ciencia da organización (I): evolución. 1.1.5 A ciencia da organización (II): enfoques e teorías máis relevantes que forman o soporte teórico actual da organización. 1.1.6 Síntese de teorías dominantes. Caso práctico: CP1101 Cuestións de clase: CC1101
--	--

Lectura 1.2 [2] Cara a unha visión integrada da teoría da organización. Do pensamento modernista ao constructivista.	1.2.1 Cara a unha teoría integral da organización? 1.2.2 Análise crítica da teoría da organización (I). Debate sobre a proliferación de paradigmas e o seu nivel. 1.2.3 Análise crítica da teoría da organización (II). Debate sobre a validez das distintas teorías. 1.2.4 Unha visión integradora. 1.2.5 Influencia do pensamento na teoría da organización. 1.2.6 A construción dunha nova realidade organizativa e social. Unha visión desde as redes. Caso práctico: CP1201 Cuestións de clase: CC1201
2. O CONTEXTO DAS ORGANIZACIONES Lectura 2.1 [3] A contorna, a complexidade e a dinámica de cambio.	2.1.1 Teorías da organización relacionadas coa contorna. 2.1.2 Da contorna: análise e estrutura. 2.1.3 A *complexidade e a dinámica de cambio. 2.1.4 Influencia da *complexidade no deseño *organizativo. 2.1.5 A natureza do cambio e os modelos de xestión do cambio. 2.1.6 Influencia da *complexidade no deseño *organizativo. 2.1.7 O cambio cultural e a estratexia nas organizacións. 2.1.8 Cambio e dinámica *organizativa. 2.1.9 Cambio e aprendizaxe *organizativo e social. 2.1.10 Madurez para o cambio e aprendizaxe Cuestións de clase: *CC2101
(*)Lectura 2.2 [4] A natureza da tarefa e da tecnoloxía nas organizacións	(*)2.2.1 A natureza da tarefa e da tecnoloxía *organizativa. 2.2.2 Conceptos centrais en tecnoloxía das organizacións. 2.2.3 Tipos de tecnoloxías e a súa influencia nas *organizaciones Caso práctico: *CP21/2201 Cuestións de clase: *CC2201
(*)3. GOBERNO E INFLUENCIA NAS ORGANIZACIONES Lectura 3.1 [5] Toma de decisións na organización	(*)3.1.1 *Centralización *vs *descentralización. 3.1.2 Delegación e toma de decisións. 3.1.3 Métodos de toma de decisións. 3.1.4 Comunicación e toma de decisións en grupo. Cuestións de clase: *CC3101
(*)Lectura 3.2 [6] Goberno e control das organizacións. Poder e política.	(*)3.2.1 A organización como entidade política. 3.2.2 Mecanismos de goberno e control na organización. Cuestións de clase: *CC3201
(*)4. ARQUITECTURA ORGANIZATIVA Lectura 4.1 [7] Arquitectura *organizativa (I): *Enfoque *modernista.	(*)4.1.1 O *cambiante *paradigma do deseño *organizativo. 4.1.2 Elementos fundamentais que definen unha estrutura: principios básicos. 4.1.3 Desenvolvemento dos principios de *coordinación, *especialización, *formalización, identidade e poder. Caso práctico: *CP4101 Cuestións de clase: *CC4101
(*)Lectura 4.2 [8] Arquitectura *organizativa (*II): Arquitecturas de cambio.	(*)4.2.1 A metamorfose nas relacións *organizativas. 4.2.2 Algunhas bases da organización *postmoderna. 4.2.3 Algunhas propostas de novas estruturas *organizativas influenciadas pola *complexidade. 4.2.4 Algúns modernos *organizativos de empresas globais. Cuestións de clase: *CC4201
(*)Lectura 4.3 [9] Arquitectura *organizativa (*III): A organización *expandida e as redes.	(*)4.3.1 Redes, *nodos e relacións. 4.3.2 A organización ampliada en rede. 4.3.3 Bases da organización en rede baixo o *enfoque *constructivista. 4.3.4 *Enfoques teóricos relevantes no estudo de redes. 4.3.5 Organizacións, redes e capacidade de *absorción. Cuestións de clase: *CC4201
(*)Lectura 4.4 [10] Arquitectura *organizativa (*IV): *Constructivismo e redes.	(*)4.4.1 Bases da organización ampliada baixo o *enfoque *constructivista. 4.4.2 Bases da organización en rede baixo o *enfoque *constructivista. 4.4.3 *Enfoques teóricos relevantes no estudo de redes. 4.4.4 Organizacións e redes. Caso práctico: *CP4401 Cuestións de clase: *CC4401
(*)5. DESENVOLVEMENTO *ORGANIZACIONAL. Lectura 5.1 [11] Desenvolvemento *organizativo (*II): Coñecemento e aprendizaxe	(*)5.1.1 O coñecemento como base do desenvolvemento *organizacional. 5.1.2 Do coñecemento: *enfoques, proceso e xestión. 5.1.3 As transformacións do coñecemento. A *espiral do coñecemento. 5.1.4 O capital intelectual. 5.1.5 Aprendizaxe *organizativo: importancia, bases e desenvolvemento. 5.1.6 Talento colectivo e capacidade de *absorción Cuestións de clase: *CC5101
(*)Lectura 5.2 [12] Desenvolvemento *organizativo (I): Alianzas e cooperación.	(*)5.2.1 Alianzas e cooperación e deseño *organizativo: aspectos básicos. 5.2.2 Orixe dos custos de *transacción. 5.2.3 O deseño da cooperación e a organización. 5.2.4 Instrumentos *organizacionais *resultantes da cooperación. Cuestións de clase: *CC5201
(*)Lectura 5.3 [13] Desenvolvemento *organizativo (*III): Organizarse para alcanzar capacidades dinámicas nun mundo en transformación. Cuestións de clase: *CC5301	(*)5.3.1 Os novos *retos da organización e a dirección. 5.3.2 A modo de visión sobre o futuro da organización.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	60	90
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor da lectura e as cuestións de clase correspondentes no aula
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Debate e resolución de cuestións de clase de forma autónoma por grupos de tres alumnos.
Estudo de casos/análises de situacións	Método do caso. Análise e debate en grupos de tres alumnos. Avaliación de feitos, identificación de problemas e proposta de solucións conectadas con teorías ou conceptos asociados a teorías.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O grupo de alumnos e o alumno dispoñerá de atención *personalizada durante dúas sesións de 2,5 horas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Exame	55
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Cuestións de clase [*CCs] a desenvolver en grupo aínda que a avaliación é individual. Coincidindo coa última sesión práctica deberá entregarse un documento que incorpore os casos prácticos (*CPs) xunto coas cuestións de clase (*CCs) e unha breve enquisa do traballo efectuado durante o curso	15
Estudo de casos/análises de situacións	Desenvolvemento de casos prácticos e situacións [*CPs]. Traballo en grupo, avaliación individual. Coincidindo coa última sesión práctica deberá entregarse un documento que incorpore os casos prácticos (*CPs) xunto coas cuestións de clase (*CCs) e unha breve enquisa do traballo efectuado durante o curso o	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN:

Para superar a asignatura é necesario obter polo menos unha nota de 5,0 en cada apartado evaluable (A/ Exame, B/ Casos prácticos (CPs) E C/ Cuestións de clase (CCs). Estes dous últimos documentos, xunto cunha enquisa que entregará o profesor, é necesario aportalos dez días antes de finalizar as clases de teoría. A avaliación é única en cada convocatoria, é dicir, non se gardan partes superadas (A, B, C) para outras convocatorias.

Tan só para a segunda convocatoria. Aqueles alumnos que non haxan asistido ás sesións prácticas (CPs e CCs) deberán entregalas no momento do exame da mencionada convocatoria. Neste caso o exame tamén incorporará exercicios, casos e cuestións específicas e, no seu caso, un exame oral.

Bibliografía. Fontes de información

José Cabanelas Omil, **Lectura 1.1 01 La organización: pensamiento y enfoques teóricos**, 2012,
 José Cabanelas Omil, **Lectura 1.2 02 Una visión integradora de la teoría de la organización**, 2012,
 José Cabanelas Omil, **Lectura 2.1 03 El entorno, la complejidad y la dinámica de cambio**, 2012,
 José Cabanelas Omil, **Lectura 2.2 04 Influencia de la cultura, la tecnología y la tarea en las organizaciones**, 2012,
 José Cabanelas Omil, **Lectura 3.1 05 Influencia y toma de decisiones en la organización**, 2012,
 José Cabanelas Omil, **Lectura 3.2 06 Gobierno y control en las organizaciones**, 2012,
 José Cabanelas Omil, **Lectura 4.1 07 Arquitectura organizativa (I): enfoque tradicional**, 2012,
 José Cabanelas Omil, **Lectura 4.2 08 Arquitectura organizativa (II) arquitecturas de cambio**, 2012,
 José Cabanelas Omil, **Lectura 4.3 09 Arquitectura organizativa (III): teoría y análisis de redes**, 2012,
 José Cabanelas Omil, **Lectura 4.4 10 Arquitectura organizativa (IV): la organización expandida y las redes**, 2012,
 José Cabanelas Omil, **Lectura 5.1 11 Desarrollo organizativo (I): conocimiento y aprendizaje**, 2012,
 José Cabanelas Omil, **Lectura 5.2.12 Desarrollo organizativo (II): alianzas y cooperación**, 2012,
 José Cabanelas Omil, **Lectura 5.3 13 Organizarse para alcanzar capacidades colectivas dinámicas en un mundo en transformación**, 2012,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dirección estratéxica/V03G020V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Outros comentarios

RETOS NA ASIGNATURA: Habitualmente, as dificultades coa asignatura derívanse dun excesivo enfoque do alumno cara a unha aprendizaxe tradicional. Pídese profundidade (entendemento) e capacidade de integración de conceptos. Dificultades principais: -Conceptos relativamente novos cunha carga conceptual forte. -O dominio, a relación e a aplicación de teorías, paradigmas e conceptos a determinadas situacións é a clave dunha avaliación exitosa. - Atención polo tanto á conceptualización e a súa aplicación a situacións, fundamentalmente reais.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Análise contable**

Materia	Análise contable			
Código	V03G020V01601			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Crespo Dominguez, Miguel Angel			
Profesorado	Cid Deus, Jaime Ramon Crespo Dominguez, Miguel Angel Docampo Barrueco, Jose Maria			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Análise da información financeira das sociedades mercantiles, a través das súas contas anuais.			

Competencias de titulación

Código	
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

A6	B1
A7	B2
A8	B3
A10	B4
A12	B5
A13	B6
A15	B8
A16	B9
	B10
	B11
	B13
	B14
	B19

Contidos

Tema	
1. El Análisis Financiero	1. El Análisis Financiero Introducción
2. Los Estados Financieros	La Información Económico-Financiera Fundamentos
3. Consolidación de Estados Financieros	Objetivos
4. La Opinión de Auditoría	2. Los Estados Financieros Balance Resultados
5. El Análisis Económico-Financiero	Estado de Cambios en el Patrimonio Estado de Flujos de Tesorería
6. Los Mercados de Capitales: Información,	Memoria 3. Consolidación de Estados Financieros Introducción El Control Societario Los Procedimientos de Consolidación
	4. La Opinión de Auditoría Introducción Las Normas de Auditoría El Informe de Auditoría
	5. El Análisis Económico-Financiero Introducción Instrumentos y Técnicas del Análisis Detección de Prácticas de Distorsión de la Información Financiera Cálculo y Evaluación de la Rentabilidad Cálculo y Evaluación del Riesgo Predicción de la Insolvencia Empresarial y la Calificación de Títulos La Calificación de Títulos
	6. Los Mercados de Capitales: Información, Gobierno y Responsabilidad Corporativa Introducción La Eficiencia de los Mercados Financieros La incidencia de la información financiera en los Mercados Financieros El Gobierno Corporativo La Responsabilidad Corporativa
(*)	(*)
(*)3. *Consolidación de Estados Financeiros	(*) *IntroducciónEl Control *SocietarioLos Procedimientos de *Consolidación
(*)4. A Opinión de *Auditoría	(*)*IntroducciónLas Normas de *AuditoríaEl Informe de *Auditoría
(*)5. A Análise Económica-Financeiro	(*)*IntroducciónInstrumentos e Técnicas do *AnálisisDetección de Prácticas de *Distorsión da Información *FinancieraCálculo e Avaliación da *RentabilidadCálculo e Avaliación do *RiesgoPredicción da *Insolvencia Empresarial e a Cualificación de *TítulosLa Cualificación de Títulos
(*)6. Os Mercados de Capitais: Información, Governo e Responsabilidade *Corporativa	(*)*IntroducciónLa Eficiencia dos Mercados *FinancierosLa *incidencia da información financeira nos Mercados *FinancierosEl Gobierno *CorporativoLa Responsabilidade *Corporativa

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	45	87	132
Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	45	67.5
Titoría en grupo	7.5	15	22.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	(*Exposición en el aula por parte del profesor del profesor de los contenidos más relevantes, a partir de la base de material docente puesto a disposición de los alumnos en plataforma y bibliografía indicada.
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*Propuesta de ejercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como complemento de la explicación teórica de los contenidos de la materia. Resolución conjunta con los alumnos y atención personalizada del docente. Resolución de dudas a los alumnos y consideración, cuando proceda, de herramientas informáticas.
Titoría en grupo	(*Control del proceso de aprendizaje de los alumnos y evaluación del conocimiento en grupos reducidos a partir de actividades propuestas por el profesor y su resolución e interacción con los alumnos. Posibilidad de evaluación de conocimientos y habilidades.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe a partir do material e tarefas propostos aos alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma en grupos de laboratorio e tutorías personalizadas. Comprobación de avances co docente.
Titoría en grupo	Aprendizaxe a partir do material e tarefas propostos aos alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma en grupos de laboratorio e tutorías personalizadas. Comprobación de avances co docente.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	Evidencias de aprendizaxe a través dun conxunto de actividades propostas ao alumno para consolidar o seu proceso de aprendizaxe durante o curso académico e evaluadas en grupo reducido con carácter voluntario. Avaliación de habilidades de traballo en grupo e adaptación a contornas de traballo con especial énfasis no comportamento social	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuatrimestre, sobre a adquisición de competencias da materia. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio para superar a convocatoria.	70

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS**Contabilidade de custos**

Materia	Contabilidade de custos			
Código	V03G020V01602			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Fernandez-Feijoo Souto, Belen			
Profesorado	Docampo Barrueco, Jose Maria Fernandez-Feijoo Souto, Belen Garcia Rivaes, Ignacio Ruiz Blanco, Maria Silvia			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	This asignatura has like basic object the treatment of the information for the assessment of the existences, the planning and the control of the activity of the organisations and the countable information for the process of take of decisions. The matter is oriented basically on industrial companies, in his internal field, with the analysis of the productive process of the company.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar as características dos ámbitos interno e externo da empresa, así como dos modelos contables relacionados cos mesmos.	A1 A2 A6 A7
Recoñecer aos usuarios da información e as súas particulares necesidades informativas.	A1 A2 A6 A7

Analizar o modo de *gestionar, medir e valorar o emprego dos recursos materiais e humanos da empresa.	A1 A2 A6 A7 A12 A14	B1 B10
Interpretar os custos indirectos de fabricación a través das seccións e unidades de obra.	A1 A2 A6 A7 A12 A14	
Aplicar o concepto de imputación racional de custos.	A1 A2 A6 A7 A12 A14	
Aplicar os diferentes procedementos para realizar os repartos primario e secundario de custos.	A1 A2 A6 A7 A12 A14	
Organizar a información obtida previamente e formular propostas para o desenvolvemento dun modelo de imputación de custos aos produtos.	A1 A2 A6 A7 A12 A14 A16	B1 B2 B10 B11
Aplicar modelos contables de custos sobre a base da realidade empresarial a analizar.	A1 A2 A6 A7 A12 A14 A15 A16	B1 B2 B3 B10 B11 B13 B14
Aplicar técnicas presupuestarias para a planificación da actividade da empresa.	A1 A2 A6 A7 A12 A14	B1 B13 B14
Construír modelos de custos estándares e determinar as desviacións, así como a súa explicación.	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 A14	B1 B13 B14
Construír un sistema de información para toma de decisións.	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 A14 A15 A16	B1 B2 B3 B10 B11 B13 B14

Reproducir os modelos de custos en organizacións non industriais.

A1 B1
A2 B2
A6 B3
A7 B10
A9 B11
A11 B13
A12 B14
A14 B17
A15 B18
A16

Desenvolver un sistema de custos para unha contorna empresarial concreto.

A1 B1
A2 B2
A6 B3
A7 B10
A9 B11
A11 B13
A12 B14
A14 B17
A15 B18
A16

Contidos

Tema

(*)1. Introducción ao custo. Conceptos básicos	(*)1.1. Introducción: *Delimitación conceptual, *Contabilidade financeira *versus *Contabilidade de custos e de xestión1.2. Concepto de custo1.3. Clasificación dos custos1.4. Ciclo de análise do custo1.5. Sistemas de enlace entre a *contabilidade interna e externa1.6. Elementos integrantes do custo1.7. Estrutura de custos e ingresos
(*)2. O comportamento dos custos	(*)2.1. Introducción2.2. Custos fixos2.2.1. Imputación racional2.3. Custos *semifijos e *semivariáveis2.4. Custos *variables2.5. Métodos de separación de custos fixos e *variables
(*)3. Os Custos de Materiais	(*)3.1. Concepto e clasificación3.2. O control dos materiais3.3. Entradas e saídas de almacén. Valoración3.4. *Problemática *contable e física do almacén3.5. Outras técnicas de xestión de materiais
(*)O custo de persoal	(*)4.1. Concepto e clasificación4.2. Tratamento *contable do custo de persoal4.2.1. *Delimitación dos compoñentes do custo de persoal.4.2.2. Rexistro de tempos.4.2.3. Valoración de salarios.4.2.4. *Asignación dos custos de persoal aos produtos.4.3. Sistemas de *remuneración por rendementos4.4. A curva de aprendizaxe
(*)5. Os custos indirectos de produción.	(*)5.1. Concepto e clasificación5.2. *Problemática da imputación de custos indirectos5.3. Seccións5.4. Métodos de *subreparto entre seccións interrelacionadas5.5. Exemplo de imputación por seccións
(*)6. O custo de oportunidade dos recursos financeiros. Os custos do *periodo	(*)6.1. Introducción 6.2. Fontes de financiamento propias6.2.1. Capital6.2.2. *Autofinanciación6.3. Fontes de financiamento alleas6.4. Custo medio ponderado de capital6.5. Aspectos *contables do custo financeiro de oportunidade6.6. Definición, clasificación e tratamento *contable dos custos comerciais6.7. Definición e tratamento *contable dos custos de administración
(*)7. O sistema de custos *variables	(*)7.1. Introducción7.2. Modelo de custos e marxes7.3. Vantaxes e inconvenientes7.4. Custos *variables *vs Custos completos7.5. Exemplo
(*)8. A produción múltiple: Produción común e produción conxunta	(*)8.1. Produción múltiple, común e conxunta.8.2. Métodos de separación de custos conxuntos baseados en custos reais.8.3. Métodos de separación de custos conxuntos baseados en custos alternativos.8.4. *Asignación *contable de custos conxuntos: *subproductos e *residuos.8.5. *Asignación *contable de custos conxuntos: *desperdicios.8.6. *Asignación *contable de custos conxuntos: produtos *imperfectos e defectuosos.8.7. Exemplo
(*)9. Os custos por ordes de traballo ou pedido	(*)9.1. Introducción9.2. Definición e características9.3. *Afectación e imputación de custos ás ordes de fabricación9.4. Axuste dos custos *subaplicados ou *sobreaplicados
(*)10. Os custos por procesos	(*)10.1. Conceptos básicos10.2. Produción equivalente10.3. Custos *unitarios10.4. *Problemática das unidades perdidas10.4.1. Formulación xeral10.4.2. Recuperación de materiais e límite de tolerancia10.5. *Ficha de custos
(*)11. Sistema de custos baseado nas actividades (*ABC)	(*)11.1. Introducción11.2. As actividades11.3. Clasificación das actividades11.4. *Inductores: de custos e actividades11.5. Proceso de *asignación de custos no *ABC

(*)12. A *contabilidade de custos para tómaa de decisións. O modelo Custo-Volume-Beneficio (*C-*V-*B)	(*)12.1. Hipóteses básicas na análise *C-*V-*B12.2. Formulación do modelo12.3. A marxe de seguridade12.4. Combinación de produtos12.5. Análise de sensibilidade12.6. Toma de decisións
(*)13. Custos *predeterminados (I). O orzamento	(*)13.1. Introducción: A *planificación e o orzamento13.2. Clasificación dos orzamentos13.3. O orzamento *integral13.3.1. Orzamento *operativo13.3.2. Orzamento de investimentos13.3.3. Estados financeiros *previsionales13.4. Control *presupuestario
(*)14. Custos *predeterminados (*II). O custo *estándar	(*)14.1. Introducción: Control *presupuestario14.2. Custo *estándar14.3. Desviacións14.3.1. Desviacións en *MP14.3.2. Desviacións en *MOD14.3.3. Desviacións en *CIF14.3.4. Desviacións en mestura
(*)15. O custo en empresas non industriais	(*)15.1. Organizacións de servizos, en xeral.15.2. Organizacións de servizos financeiros15.3. Organizacións sanitarias15.4. Organizacións non *lucrativas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	26	55	81
Titoría en grupo	8	24	32
Prácticas en aulas de informática	4	10	14
Sesión maxistral	37	37	74
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Titoría en grupo	(*)Control tutorial del proceso de aprendizaje del alumno. Repaso teórico-práctico de los contenidos impartidos. Exposición y resolución de dudas en grupos reducidos.
Prácticas en aulas de informática	(*)Propuesta de ejercicios en los que el alumno desarrolla, individualmente y con hoja de cálculo, la resolución de los casos planteados. Supervisión y asistencia del docente.
Sesión maxistral	(*)Exposición en el aula, por parte del docente, de los contenidos más relevantes y de mayor dificultad conceptual. Control del aprendizaje.

Atención personalizada

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Aprendizaxe colaborativo a través dun conxunto de actividades e cuestionarios que se propoñen ao alumno.O alumno realiza este conxunto de tarefas de forma autónoma, seguindo a súa itinerario de aprendizaxe, pautado nas clases presenciales e de prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	15
Sesión maxistral	Evidencias da aprendizaxe teórica a través da realización dalgunhas actividades no aula.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuatrimestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e a adaptación a novas situacións.Esíxese un nivel mínimo en teoría e práctica para superar a convocatoria.	75

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación continua só se considerará, a efectos de cualificación, nas convocatorias do curso no que se realiza.

Bibliografía. Fontes de información

Mallo, C.; Kaplan, R.; Meljem, S; Giménez, C., **Contabilidad de Costos y Estratégica de Gestión**, Fullana Belda, C.; Paredes Ortega, J.L., **Manual de Contabilidad de costes**,

Azparren Pérez, M.R., **Manual de contabilidad de costes,**

Alvarez-Dardet Espejo, M.C.; Gutiérrez Alonso, F., **Contabilidad de gestión. Cálculo de costes,**

AECA, **Principios de Contabilidad de Gestión,**

Blanco Dopico, M. I., **Contabilidad de Costes. Análisis y Control,**

Drury, C., **Management and Cost Accounting,**

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección estratéxica internacional**

Materia	Dirección estratéxica internacional			
Código	V03G020V01603			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Guisado Tato, Manuel			
Profesorado	Fernández Bernárdez, Beatriz Guisado Tato, Manuel Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Correo-e	mguisado@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
(*)(*)	A1 A2 A5 A11 A12

(*)(*)

B1
B2
B5
B8
B9
B11
B14
B15

(*)(*)

A13

B9
B15
B16
B17
B18
B19

Contidos

Tema

TEMA 1. TEORÍA DE COMERCIO INTERNACIONAL	Comercio y sistema internacional de comercio La concepción mercantilista Teoría de la ventaja absoluta Teoría de la ventaja comparativa Teoría de dotación de factores Teoría del ciclo de vida del producto Nueva teoría del comercio internacional Teoría del diamante Teoría del comercio internacional y competitividad
TEMA 2. GÉNESIS DE LA ACELERACIÓN INTERNACIONAL	Tecnología, competitividad y sistema económico Consideraciones sobre las causas genéricas del proceso de internacionalización contemporáneo
TEMA 3. EL PROCESO BÁSICO DE INTERNACIONALIZACIÓN	Consideraciones sobre los primeros movimientos de internacionalización Fases del proceso básico de internacionalización Dimensión empresarial, estrategia competitiva y fases del proceso básico de internacionalización Otras formas contractuales de internacionalización Una primera aproximación a los condicionantes del modo de entrada en los mercados internacionales
TEMA 4. EL PROCESO DE EXPORTACIÓN	Las exportaciones. Consideraciones introductorias Exportaciones y pymes Fases del proceso de exportación Variantes de entrada en mercados exteriores a través de las exportaciones Subsidiarias de ventas Exportación de tecnología: proyectos llave en mano Tipos de cambio, riesgo y financiación de las exportaciones Sistemas de apoyo a las exportaciones
TEMA 5. EXPORTACIONES: PRODUCTIVIDAD EMPRESARIAL VERSUS PRODUCTIVIDAD NACIONAL	Tipos de cambio y competencia internacional. Consideraciones introductorias Tipos de cambio y ventaja competitiva Eficiencia e inflación en el contexto de una economía nacional La ley de unicidad del precio y la teoría de la paridad del poder adquisitivo Relación real de intercambio y capacidad de competencia internacional de las empresas Capacidad de competencia: productividad empresarial versus productividad nacional Formulación analítica de la evolución de la capacidad de la competencia Diversificación sectorial y competitividad en una economía abierta Eficiencia empresarial versus eficiencia nacional: implicaciones estratégicas
TEMA 6. SUBCONTRATACIÓN	Internalización versus externalización: consideraciones sobre el pasado reciente Tecnología, demanda y externalización Riesgo y subcontratación La subcontratación como fuente de ventaja competitiva Subcontratación competitiva Subcontratación cooperativa La integración vertical

TEMA 7. ALIANZAS ESTRATÉGICAS

Acuerdos de cooperación internacional e internacionalización
 Naturaleza, características y definición de los acuerdos de cooperación empresarial
 Razones básicas para la cooperación
 Clases de acuerdos de cooperación
 Alianzas estratégicas
 Ventajas de las alianzas estratégicas
 Desventajas de las alianzas estratégicas
 Condiciones para la estabilidad de las alianzas
 Alianzas versus fusiones y adquisiciones
 Acuerdos de cooperación y costes de transacción

TEMA 8. ESTRATEGIAS BÁSICAS DE MULTINACIONALIZACIÓN

Ventaja competitiva e internacionalización
 Recursos y capacidades de las empresas multinacionales
 Economías de localización
 Entorno internacional y sectores económicos
 Estrategias básicas de multinacionalización
 Estructuras organizativas e internacionalización

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	22.5	0	22.5
Sesión maxistral	16.5	33	49.5
Probas de resposta curta	6	32	38
Traballos e proxectos	2.5	20	22.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2.5	15	17.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análisis de un hecho, problema o suceso real con la finalidad de conocerlo, interpretarlo, resolverlo, generar hipótesis, contrastar datos, reflexionar, completar conocimientos, diagnosticarlo y adiestrarse en procedimientos alternativos de solución
Sesión maxistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas, análisis de situaciones reales, y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	El estudiante podrá hacer las consultas y dudas en cada caso al docente.
Estudo de casos/análises de situacións	El estudiante podrá hacer las consultas y dudas en cada caso al docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Será necesario entregar casos prácticos o trabajos para valorar en evaluación continua los conocimientos adquiridos durante el curso. Para poder optar a esta valoración será necesario la asistencia a las clases	25
Sesión maxistral	Se realizarán pruebas tipo test para valorar en evaluación continua los conocimientos adquiridos durante el curso. Para poder optar a estas pruebas será necesario la asistencia a las clases	75

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aquellos alumnos que no hayan superado el proceso de evaluación continua o que por motivos extraordinarios, debidamente justificados, no hayan realizado la mencionada evaluación continua, realizarán un examen final de la asignatura que constará de dos partes: un examen sobre la parte teórica que valdrá un 75% de la nota y un caso o problema a resolver que valdrá el 25% de la nota.

Bibliografía. Fontes de información**Recomendacións**

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dirección estratégica/V03G020V01503

Outros comentarios

Haber cursado Dirección Estratégica en el primer cuatrimestre

---

DATOS IDENTIFICATIVOS**Valoración de activos**

Materia	Valoración de activos			
Código	V03G020V01604			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Pison Fernandez, Irene Clara			
Profesorado	Costas Martínez, Sandra María Pereira Rodriguez, Maria Esther Pison Fernandez, Irene Clara			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Abordaranse modelos de valoración de activos tanto de renda fixa como variable.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Posuír e comprender coñecementos sobre valoración	A1 A2 A5 A6 A7	B1 B2 B13
(*)Aplicar los conocimientos a posibles situaciones profesionales en el ámbito de la valoración económica de activos.	A8 A9 A10 A11 A15 A16	B1 B2 B3 B13 B14 B15
Reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos sobre a valoración de activos	A9 A10 A11 A12 A15 A16	B2 B11 B12 B13 B15
Transmitir información e resultados de valoración de activos	A5 A6 A7 A8 A10 A12	B3 B4 B5 B6 B7 B13

Contidos

Tema	
Introdución á valoración de activos financeiros.	(*)*
Consideración do risco para a valoración.	(*)
Fundamentos da Teoría de Carteiras (CAPM).	(*)
Cálculo dos elementos de risco e o coste do financiamento.	(*)
Estimación de Fluxos de Caixa.	(*)
Estimación de taxas de crecemento.	(*)

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	45	67.5
Titoría en grupo	5	7	12
Sesión maxistral	22.5	45	67.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*) Explicación y resolución de las aplicaciones prácticas de la materia en grupo reducido.
Titoría en grupo	(*)Resolución de problemas y dudas comunes. Evaluación de los resultados que se incorporan a la nota final
Sesión maxistral	(*)Explicación teórica de los contenidos de la materia en grupo amplio de alumnos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realízase avaliación polo docente de xeito personalizada
Titoría en grupo	Realízase avaliación polo docente de xeito personalizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	Avaliación de contido parcial da materia en grupo reducido de xeito individual	0
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame global da materia que comprende contidos teóricos e prácticos. Pedirase unha cualificación mínima nesta proba.	100

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Pisón Fernández, Irene, **Dirección y Gestión Financiera de la Empresa**, Pirámide,

---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Estatística: Estatística/V03G020V01204

Decisións de investimento/V03G020V01402

Decisións de financiamento/V03G020V01501
